

העם

המשבר הגדול ביותר

מבחינה פוליטית, היתה זאת רק התרוממות בזעיר-אנפין. קולותיהם של מסרי הקיבוצים של השומר הצעיר נגנבו. בשל מחאה ארצית של תנועות הנוער בשלום (ראה עמודים 18-19). כמה קולות בעיר תנועת ובכנסת, שהתנגדו לפעולות הגי"ר רוש והנישול ברצועה ובפיתחת-רפיה. לעומת כוחו של המימסד, שנתמך גם על-ידי צמרת מפ"ם, היה זה כאין וכאפס. אך מבחינה מוסרית, זהו משבר גדול — אולי ההמור ביותר שפקד את המדינה מאז קיומה.

עוזה ותיראבות. הרחיק לכת הסופר עמוס קינן, כאשר אמר לפני משתתפי עצרת-המחאה בכרמי-שלום: "אם אומרים שזכותי על עוזה היא כזכותי על תל-אביב — אני מתחיל לפקפק בזכותי על תל-אביב".

אולם גם מי שלא היה מוכן להגיע ל- מסקנה זו, נאלץ לשאול את עצמו שאי-לוח מכאיבות ביותר.

בפיתחת-רפיה קרה דבר פשוט וברור-טאלי: אוכלוסיה בדווית, שישבה על-

קינן בעצרת המחאה. אני מתחיל לפקפק

אדמתה, גורשה, בתיה פוצצו, בארמתיה נסתמו, השטח גודר, ויועד להתנחלות ישראליה.

מיפנה או המשך? האם זהו תהליך חדש, או רק המשך תהליך קודם? במלים אחרות: האם כל מיפעל התת-נחלות הישראלית בארץ, בשלש הדורות האחרונים, התנהל באותה צורה? הערבים טענו זאת תמיד. הישראלים הכחישו זאת. הם טענו כי בדור הראשון נקנו כל האדמות בכסף טוב, והערבים מסרו אותן בצרונם החופשי. יישוב עשר-רות ערים וכפרים ערביים נטושים, אחי-רי מלחמת-תש"ח, הוסבר בבריחת הער"ם, "מצרון", לפי הוראות מנהיגיהם. הפעם, בפיתחת-רפיה, לא היה שום הסבר בר כזה. מעשייה-אכזריות, שנחקרו וגוננו על-ידי "הת"ל, היו רק תופעת-לוואי של פעולת ההתנחלות, שהיתה תוצאה של החלטה מחושבת, שנתקבלה בדיעה צלולה. לרבבות ישראלים, המתחבטים עדיין ב- בעיות של מוסר, וביחוד לאלפי בני-נוער, לא היה מנוס מן השאלה: האם זוהי תופעה חדשה, מעבר ממדינה שור-חרת-חופש למדינה קולוניאלית — או שזהו רק המשך גלוי ובלתי-מוסווה למה שאירע בארץ מאז ראשית המאה? כדי להצדיק את עצמם, אימצו לעצמם מנהיגי המדינה את הגירסה השניה. בי-עשותם זאת, הם עוללים לגרום בנוער הישראלי למשבר מוסרי, הדומה לזה המקעקע את יסודות החברה האמריקאית בשנים האחרונות.

מפלגות

רק חצי מיליון דונם

מאיר יערי, בן ה-75, כוחו במותניו, בכל מה שנגוע לחידוש עלומיה של ה-סינתזה המפורסמת של השומר הצעיר,

שהפיתגום היהודי נתן לה פירוש לא-מרכסיסטי כבר לפני שנים רבות: "אחד בלבד ואחד בפה". ימים אחרים אחרי ה-פגישה שלו ושל יעקב חזן עם ראש ה-ממשלה גולדה מאיר, אמר יערי בראיון מקיף לעל המשמר: "מעולם לא אמרנו כי שלום קודם לשטחים".

איזה שטחים וכמה שטחים, רוצה מנ-היגה הקשיש של מפ"ם? את רמת הגולן פרט לקוניטרה, את רצועת-עזה כולה, ו-כל זה יחד אינו עולה אפילו על חצי מיליון דונם...".

נציגי מפ"ם בפאריס, ברומא ובניו-יורק, מנסים לשכנע את שומעיהם כי מפ"ם היא מפלגה המעדיפה "שלום על שטחים", וכי רק סיבות טאקטיות מונ-עות מהם להסכים לניסוח של "גבולות ה-4 ביוני". בא מאיר יערי ואומר בפירוש כי הוא אמנם מתנגד ליצירת עובדות מוגמרות, אך מפלגתו תובעת את סיפוח המת-הגולן ורצועת-עזה, וכן "גובלות ישראליה בשאט-אל-שיך".

מאבק חברי. עוד צעירי מפ"ם מש-תעשים באשליות על עמדתו האמיתית של מנהיגם הוקן בשאלות השלום וה-ביטחון, בא מאיר יערי ומסור את כולן: "גולדה מאיר הטיבה לחסיון תשובה מת-קבלת על הדעת בכנסת. זה הגיע ל...".

בשאלות אחרות, כמו המשך השיתוף עם העבודה, לא השאיר יערי מקום לאפי-שרות כי בדעתו לפרק את השותפות עם גולדה מאיר וחבריה: "המערך הוא הכ-רת. הוא בכל פעם הכרה יותר גדול...".

גם מי שסבר כאילו רואה מאיר יערי בהתנחלות בפיתחת רפיה מעין מיבחן להמשך השותפות עם המערך, טעה: "ב-עניין פיתחת רפיה היה דיון בממשלה ו-חברינו התנגדו, אולם תמיד סבור הייתי שאין אנו צריכים לחרוג מעבר למאבק חברי תקין במוסדות המערך, ולהוציא את המאבק אל החוץ...".

ויכוח רעיוני

והשמצות אישיות

שבועיים לפני הוועידה ה-17 של המיפ-לגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) הח-רף בה הוויכוח הרעיוני, כשהוא מלווה במערכת השמצות אישיות חריפות.

חסידיו של ד"ר סנה המנוח מצאו עצ-מם לפתע ללא מנהיג, אך עם אהדה רבה בעיתונות הימין והמיכה בלתי-מוגבלת מצידם של מנגנונים ממשלתיים, המסוג-לים לדווח להם על מהלכי ומעשי המי-עוט.

ותיקי מק"י, שמואל מיקוניס, אסתר ווילנסקה ואליעזר ("שמרניק") פילר, נדהמו לשמוע בישיבות הלישכה הפולי-טית, "דיווח" על פגישותיהם בשבועות שחלפו, על שיחותיהם וסדר יומם.

אנשי הרוב נפגשו עם עיתונאים מ-ידיעות אחרונות ומערב, סיפרו להם על "רמת-היחיים הגבוהה" של שמואל מיק-ור, ניס, עד שאשתו, רופאת-השיניים ד"ר-סלבה מיקוניס, היתה נאלצת להזמין עי-ניתונאים לביתה כדי להראות להם את הריחות הישן ומקלט הראדיו העתיק, מת-נתן של יוסף סטאלין.

בצד מערכת ההשמצות, מתקיים גם דיון רעיוני, בצורת "במת דיון", המת-פרסם מדי שבוע בשבועון המיפלגה קול-העם.

כתבה אסתר ווילנסקה, לשעבר חברת-הכנסת ועכשיו הלוחמת התקיפה ביותר לחידוש מקומה של מק"י באופוזיציה ה-שמאלית לממשלה: "העיקרון החדש וה-שלילי בראשי הפרקים של הרוב ("הת-ייצבות מק"י בחזית-ההגנה הלאומית-סו-ליטית ואידיאולוגית-מוסרית על ביטחון ישראל וכוונתיה") הוא גריפת מק"י ל-חזית לאומית, אידיאולוגית ופוליטית-מו-סרית, כלומר לחזית רעיונית עם הימין...".

אחרי חמש שנים הוריד

הערבית המקומית. דיין לא הציע זכות מקבילה לערבים בישראל.

● "מערכת יחסים שונה" בין ישראל והגדה המערבית. זהו נוסח סתום בכוונה, אך הכוונה ברורה: "שונה" מן היחסים בין ישראל ובין מדינות זרות. אפשר לנחש את צורת השוני: העסקת פועלי השטחים בישראל, מכירת סחורות ישראליות בגדה.

לעומת שלושה עקרונות אלה, הציע דיין שני עקרונות נוספים, כאילו היו מישקל נגדי, תוכנם:

● אי-הרצון לקדום בישראל מיריון ערבים נוספים (650 אלף ב-גדה ובירושלים, 350 אלף בעזה, נוסף על 360 אלף ערביי ישראל).

● מתן שוויון מזא לכפ האזי-רחים שיהיו בתחום מדינת ישראל.

אולם למעשה אין בשני עקרי-נות אלה, כדי לרכך את תוכנית. דהיינו: דווקא הם הופכים אותה למופלגת.

כי צירוף כל חמשת העקרונות יחד יו-צר מצב שאין כדוגמתו בשום מקום בי-עולם.

במשך כמעט חמש שנים, היה ל-כל אדם הדין שלו.

בצד הדין של שוהר-הסיפוח ואנשי ארץ-ישראל השלמה, והדין הדתי-לאומי של חובשי-הכיסות, היה קיים דיין של שוהר-השלום, הדין שהוא "היחיד ה-מסוגל לדבר עם הערבים", "דהגול ה-ישראלי שיגיע שלום עם הערבים".

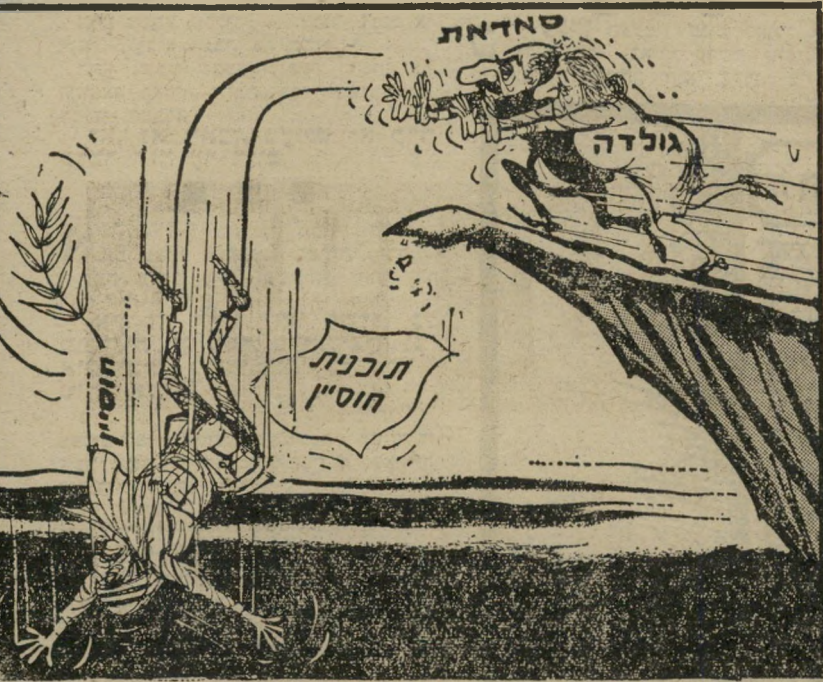
ואו יעשה שלום עם הערבים? והרג אותם כל הדינים האלה.

בראיון שהזמין לעצמו בטלוויזיה, ב-תשובה לשאלה שהוא הכתיב למראיי, גילה משה דיין סוף-סוף מהי תוכניתו האמיתית לגבי עתיד השטחים המוחזקים. הדברים נאמרו בסיגנון שקט, בלוויית החיוך הקפוא הסטנדרטי. אולם התוכן היה ללא כל הסוואה.

תוכנית דיין היא התוכנית ה-קיצונית ביותר שהושמעה איפעם על-ידיי שר בממשלת-ישראל.

כדי לסלק כל ספק, הקדים דיין לדבריו כמה ניסוחים, שהבהירו את נקודת-המו-צא שלו.

עיקרם: ישראל היא המנצחת,

"סוף-סוף, שיתוף-פעולה ישראלי-מצרי!"

הא מכבר אמרה גולדה מאיר, כי "תוכנית-אלון" היא המינימום שמישחן בממשלה דוגל בה, וכי היא מכירה תוכנית קיצונית הר-בה יותר. ואכן, כהשואאה לתוכי-ניתידיון תוכנית אלון ראוייה ל-פרס נובל לשלום.

אלון רוצה לססח שטחים נרחבים ל-ישראל, אך להחזיר את השאר לירדן ל-למדינה פלסטינית. דיין אינו מתכוון ל-החזיר אף מילימטר מרובע אחד.

כי חמשת העקרונות אינם מאפשרים הקמת ריבונות ערבית — פלסטינית או ירדנית — בכך מקום שהוא כנדה.

שום צורה של ריבונות אינה יכולה ל-התיישב עם הזכות הישראלית לנהל באו-רן חופשי פעולות צבאיות בשטח. להת-נחל בכל מקום שהיא מוצאת לנכון, ו-לקבוע בעצמה את טיב "היחסים" בינה ובין השטח.

תנאים אלה אינם מאפשרים החזרת השטח לידיים ערביות כלשהן. פירושם: החזקה נצחית של השטח בידי ישראל, אחרי השלום.

אינם אין פירושים סיפוח ה-שטחים לישראל, וזהו ההתחכמות המיוחדת של דיין, המרחיקת לכת מכך כוונותיו התמימות של מנחם בגין.

בגין דוגל בסיפוח פשוט (אם כי אינו משתמש במילה זו). פירוש הדבר: ערביי השטחים יהיו תושבי ישראל. בגין אינו מציע להעניק להם אזרחות, כמו לערביי ישראל, אך ברור כי במוקדם או במאוחר לא יהיה מנוס מכך במדינת ישראל.

ויש עכשיו ביכונתה וברצונה רק-בוע למנוצחים ונאיתכתוב.

חמשת עקרונות

דין

כך דרש דיין מהמלך חוסיין. להורות בטעות, כלומר: להתנצל בפומבי על כי-פתח באש ב-5 ביוני, כאשר עלו לוחות צה"ל על הצבא המצרי בדרום.

דיין התפאר בהצלחת אירגון הבחירות בגדה המערבית, פירש אותה כהסכמת תושבי השטחים המוחזקים לקיום, חיים גורמליים" תחת שילטון ישראלי. (תוך כדי כך העלים דיין את העובדה שבערי הגדה "בבחרו" מחדש ראשי-הערים ה-ממונים של המלך חוסיין, אחרי שמת-נגדיו הוכרחו להסיר את מועמדותם).

דיין גם תבע מחוסיין להכיר ב"גורמ-ליוציה" של החיים בגדה המערבית, תחת הכיבוש הישראלי, עד שיקום השלום.

מהו השלום שדיין מציע לחי-סיון?

הוא עצמו הניח לו שלושה יסודות עקרוניים:

● שליטת צה"ל לא רק בביקעת-הירדן (תוכנית אלון), אלא בכל רחבי הגדה המערבית, עם זכות חוקית להח-ערב שם בכל עת כדי להילחם ב"מחב-לים". הפירוש המעשי: כיבוש צבאי ניצי-חי של הגדה בידי צה"ל.

● חופש התנחלות בכל רחבי ה-גדה. כלומר: התנחלות ישראלית בכל מקום, ללא צורך ברשות מן האוכלוסיה